Laatuseloste: Tavaroiden ulkomaankaupan kuukausijulkaisu v. 2013 alkaen

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Ulkomaankauppatilasto kuvaa Suomen ja muiden Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden ja Suomen ja kolmansien maiden välistä tavarakauppaa eli sisä- ja ulkokauppaa. Tilasto on virallinen tietolähde Suomen tuonnista, viennistä ja kauppataseesta. Se on tärkeä väline sekä julkisen että yksityisen sektorin päätöksentekijöille, suunnittelijoille ja tutkijoille niin kansallisella tasolla kuin EU:n ja useiden kansainvälisten järjestöjen toiminnassa.

Kuukausijulkaisussa julkaistaan kauppatilastojen lisäksi säännöllisesti myös seuraavanlaista muuta tilastoaineistoa:

Tullilaitoksen kanto: Aineisto tuotetaan Tullissa.

Ulkomaankaupan kuljetukset: Aineisto saadaan sisäkaupan ilmoituksista ja ulkokaupan tulliselvityksistä. Valmis tilasto tuotetaan Tullin tilastoinnissa.

Tuonnin ja viennin yksikköarvo- ja volyymi-indeksit: Indeksit lasketaan Tullin tilastoinnissa kuukausittain. Kuukausijulkaisun indeksisarjassa uusimmat tiedot ovat aikaisemmin olleet kuukautta vanhempia kuin kauppatilastoaineiston tiedot. Vuoden 2013 alusta lähtien indeksit julkaistaan samalla aikataululla kuin kauppatilasto. Vuoden 2013 tammikuun kuukausijulkaisussa julkaistaan sekä joulukuun 2012 että tammikuun 2013 indeksit.

Rajaliikennetilasto: Tilasto kuvaa Suomen rajan ylittävien kulkuvälineiden määrää. Tullipiirit keräävät tiedot maarajan ylittävistä kulkuneuvoista ja Liikennevirasto kerää tiedot satamista.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Ulkomaankauppatilastoon on koottu tavaroiden tuonnin ja viennin arvo- ja määrätiedot tavaranimikkeittäin, maittain ja maa-alueittain. Tuonti tilastoidaan sekä alkuperämaan että lähetysmaan mukaan. Vienti tilastoidaan määrämaan mukaan.

Pääsääntöisesti kaikki Suomesta vietävät ja Suomeen tuotavat tavarat sisältyvät sisä- ja ulkokaupan tavarakaupan tilastoon. Tilastoinnin edellytyksenä on, että tavara fyysisesti saapuu maahan tai lähtee maasta. Toisaalta tilastoinnin kannalta ei ole merkitystä, sisältyykö tavaran tuontiin tai vientiin maksuliikennettä vai ei.

Tavaran tilastoarvo tuonnissa on tavarasta tosiasiallisesti maksettava hinta, ja muissa kuin ostotapahtumissa hinta, joka tavarasta olisi laskutettu ostettaessa. Tuonnin tilastoarvo sisältää tavaran kuljetus- ja vakuutuskustannukset Suomen rajalle ensimmäiseen rajanylityspaikkaan saakka. Tavaran tilastoarvo viennissä on tavaran veroton myyntihinta, ja muissa kuin myyntitapahtumissa hinta, joka tavarasta olisi laskutettu myytäessä. Viennin tilastoarvo sisältää kuljetus- ja vakuutuskustannukset Suomen rajalla olevaan vientipaikkaan saakka.

Maakäsitteinä käytetään tuonnissa alkuperämaata ja lähetysmaata sekä viennissä määrämaata. Alkuperämaaksi katsotaan se maa, jossa tavara on tuotettu tai valmistettu. Mikäli tavaraa on valmistettu kahdessa tai useammassa maassa, alkuperämaaksi katsotaan maa, jossa viimeisin merkittävä ja taloudellisesti perusteltu valmistus on tapahtunut. Lähetysmaa on maa, josta tavara on alun perin lähetetty vietäväksi Suomeen. Määrämaaksi katsotaan viimeisin vientiajankohtana tiedossa oleva maa, jonne tavara on tarkoitettu vietäväksi Suomesta joko suoraan tai toisen maan kautta.

Kuukausijulkaisussa käytetään seuraavia luokitteluperiaatteita:

- Kansainvälisen kaupan luokittelustandardi; Standard International Trade Classification (SITC, rev.4, alkaen v. 2007)

- Tuoteluokittelu toiminnan lajin mukaan; Classification of Products by Activities (CPA2008), indeksilaskennassa CPA2002 vielä vuoden 2012 indekseissä, sen jälkeen CPA2008. Tammikuun 2013 kuukausijulkaisussa julkaistaan sekä CPA2002-pohjaiset että CPA2008-pohjaiset indeksit. Pääasiallisen käyttötarkoitusluokituksen mukaisia indeksisarjoja ei tuoteta uuden perusvuoden indekseistä.
- Vienti ja tuonti toimialoittain; Exports and Imports by Industries (TOL 2008)
- Toimialaryhmät pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaan; Main Industrial Groupings (MIG), joka perustuu CPA2002-tavaraluokitukseen. Tämä luokitus ei ole virallinen tavaraluokitus.

Maaluokitus perustuu komission asetukseen (EY 1106/2012) yhteisön ulkokaupan ja jäsenvaltioiden välisen kaupan tilastojen maaluokituksesta. Maakoodit ovat Kansainvälisen standardisoimisjärjestön standardin ISO/DIS 3166 mukaisia koodeja. Maaryhmät on määritelty maakoodien mukaan kuukausijulkaisussa tuoteselosteen jälkeen. Tarkemmat tiedot maaluokituksesta on esitetty mm. Tullin Internet-sivuilla.

Kuukausijulkaisussa käytetään seuraavia lyhenteitä ja tilastosymboleja:

Paljousyksiköt			
kg	kilogramma	kpl	kappale
l	litra	MWh	megawattitunti
m^3	kuutiometri (kiintotil.)		

Taulukkomerkinnät	
Ei yhtään havaintoa	-
Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä	0(0,0)
Salassapitosäännön alainen tieto	...
Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi	..

Muutosprosentiksi merkitään x, kun vertailuvuoden tieto on nolla tai tietoa ei ole.

1.3 Lait ja asetukset

Suomen ulkomaankauppatilasto perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön sekä Suomen kansalliseen tilastolakiin (280/04) ja tullilakiin (1466/94, muutos 1299/2003).

EY:n lainsäädösperusta jakautuu kahteen osaan. Toinen koskee sisäkaupan ja toinen ulkokaupan tilastointia. Sen lisäksi noudatetaan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 223/2009 Euroopan tilastoista (EY:n tilastolaki). Hyödykenimikkeistö, jota sovelletaan sekä sisäkaupan että ulkokaupan tilastointiin, perustuu neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2658/1987 tariffi- ja tilastonimikkeistä ja yhteisestä tullitariffista. Maaluokitus, joka on myös molemmille järjestelmille yhteinen, perustuu aiemmin mainittuun komission asetukseen (EY 1106/2012).

Neuvoston antama sisäkaupan tilastoinnin perusasetus (EY) N:o 638/2004 (muutettu asetuksella (EY) N:o 222/2009) luo sisäkaupan tilastoinnin metodologisen perustan, jonka täytäntöönpanon soveltamisesta on säädetty komission asetuksella (EY) N:o 1982/2004 (muutettu asetuksilla (EY) N:o 1915/2005, (EU) N:o 91/2010 ja (EU) N:o 96/2010).

Ulkokaupan eli yhteisön ja sen jäsenvaltioiden tavarakauppaa kolmansien maiden kanssa koskevista tilastoista on säädetty parlamenti ja neuvoston perusasetuksella (EY) N:o 471/2009. Ulkokaupan tilastoinnin perusasetuksen täytäntöönpanon soveltamissäännökset on annettu komission asetuksissa (EU) N:o 92/2010 ja (EU) N:o 113/2010.

Euroopan yhteisön lainsäädännössä on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien tilastotoimiston kansainvälisen tavarakaupan tilastoja koskevat suositukset (International Merchandise Trade Statistics: Concepts and Definitions, United Nations 2010).

2. Menetelmäkuvaus

Tiedot Suomen käymästä kaupasta muiden EU-maiden kanssa kerätään yritysten antamista tilastoilmoituksista sisäkaupan Intrastat-järjestelmällä. Siinä tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain tarvittavat tilastotiedot sisäkaupastaan Tullille. Tiedot Suomen ja kolmansien maiden välisestä tavarakaupasta saadaan tulli-ilmoituksista, jotka on annettava jokaisesta tuonti- ja vientilähetyksestä. Suomen ulkomaankauppatilaston laadinnassa sisä- ja ulkokaupan tiedot yhdistetään. Sisäkaupassa on pakollisena tietona ilmoitettava laskutusarvo, ja sen lisäksi voi vapaaehtoisena tietona ilmoittaa tilastoarvon. Jos tilastoarvoa ei ole ilmoitettu, se arvioidaan käyttämällä tavaranimikekohtaisia kertoimia. Kertoimet on saatu tietoaineistosta, jossa sekä tilastoarvo että laskutusarvo on ilmoitettu.

Tietoja ilmoitusvelvollisuudesta saa Tullin Intrastat-oppaasta sekä käsikirjasta, joka on julkaistu Tavaroiden ulkomaankaupan vuosijulkaisussa ja Tullin Internet-sivuilla.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Kuukausittain julkaistavat tilastot ovat ennakollisia. Luvut muuttuvat perusaineiston täydentyessä ja aineistoa edelleen tarkastettaessa. Kuukausittaisiin lukuihin arvioidaan mm. puuttuvien tilastoilmoitusten osuus ja alle kynnysarvon jääneiden yritysten osuus. Kukin EU:n jäsenmaa määrittelee kynnysarvon eli tilastointirajan kalenterivuosittain yritysten vuosituonnin ja -viennin arvon perusteella.

Pääsääntöisesti kaikki Suomesta vietävät ja Suomeen tuotavat tavarat tilastoidaan. Tilastoinnin edellytyksenä on, että tavara fyysisesti saapuu maahan tai lähtee maasta. Poikkeuksena ovat kuitenkin laivat ja lentokoneet, jotka tilastoidaan taloudellisen omistusoikeuden muututtua. Tilastojen ulkopuolelle jäävät mm. kauttakuljetukset sekä sellaiset taloustoimet, joilla ei ole merkittävää kaupallista arvoa. Lisäksi pienimmät yritykset on vapautettu sisäkaupan tilastotietojen ilmoittamisvelvollisuudesta. Palvelujen ulkomaankauppa jää Tullin ulkomaankauppatilastojen ulkopuolelle.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kuukausijulkaisu julkaistaan noin 13 viikkoa kyseisen kuukauden päättymisen jälkeen. Taulukot Excel-muodossa saa myös Internetistä. Tuonnin ja viennin kausitasoitetut kokonaisarvot julkaistaan Ulkomaankaupan ennakkotilaston yhteydessä. Lisätietoja tilastoista saa Tullista. Yhteystiedot on mainittu julkaisun takasivulla ja Tullin Internet-sivuilla.

Tilastot tarkentuvat seuraavien kuukausitilastojen tuottamisen yhteydessä. Kunkin kalenterivuoden tiedot vahvistetaan seuraavan vuoden elokuun loppuun mennessä.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys / selkeys

Keskeiset tiedot kuukausitilastoista julkaistaan Tullin Internet-sivuilla ennalta ilmoitettuina julkaisuhetkinä.

Tarkempia tietoja kuukausitilastoista ja kaikista muistakin ulkomaankauppatilastoista saa Tullin Internet-sivuilta kohdasta Ulkomaankauppatilastot. Sivuilla esitellään mm. ulkomaankauppatilastojen tilastointiperiaatteet sekä kaikki Tullin julkaisemat tilastot ja katsaukset Suomen ulkomaankaupasta. Yksityiskohtaiset tilastotiedot saa myös maksuttomasta Uljas-tietokannasta.

Lisätietoja on saatavissa myös Tilastopalvelusta:
- puhelin: vaihde 0295 5200 tai tilastopalvelu suoraan 0295 52335
- sähköposti: tilastot[at]tulli.fi
- Internet: www.tulli.fi
- Uljas-tilastotietokanta: uljas.tulli.fi

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tietoja tavaroiden koko tuonnista ja viennistä on vuodesta 1856 lähtien. Sähköisessä muodossa tietoja on Uljas-tietokannassa vuodesta 1987 lähtien. Tätä vanhemmat tiedot ovat paperi- tai mikrokorttimuodossa Tilastopalvelussa tai arkistoissa. Kuukausijulkaisua on tuotettu vuodesta 1904 lähtien.

7. Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Kuukausitilastot tarkentuvat kuukausittain uusien tilastojen julkaisemisen yhteydessä.

Ulkomaankauppatilastojen lisäksi tilastotietoja ulkomaankaupasta voi saada Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidosta sekä Suomen Pankin maksutasetilastosta.

Tilastotietoja EU:n jäsenmaiden käymästä ulkomaankaupasta saa Eurostatin julkaisuista, Internet-sivuilta ja sen tietokannasta Easy Comext. Tietokantaa voi käyttää Internetin kautta ja se on käyttäjille maksuton.

YK:n kokoamat ulkomaankauppatilastot (Comtrade-tietokanta) ovat maksutta käytettävissä YK:n Internet-sivuilla.

EU:n jäsenvaltioiden ja niiden tärkeimpien kauppakumppaneiden käyttämät erilaiset käsitteet ja määritelmät vaikuttavat tilastojen vertailtavuuteen.